

Fakulteten för ekonomi, kommunikation och IT
Företagsekonomi

Georges Darakji
Zeliha Yasenova

Europakooperativ

- en ny associationsform

European Cooperative Society

- a new association form

C-uppsats 15hp
Ekonomprogrammet

Datum/Termi: 2010-01-04/HT

Handledare: Rune Brandel

Förord

Detta arbete behandlar europakooperativ vilket är ett relativt nytt ämnesområde och utgör vår C-uppsats i företagsekonomi vid Karlstad Universitet höstterminen 2009. Vår uppsats är den första som berör ämnet europakooperativ i Sverige. Men vägen dit har inte alltid varit en dans på rosor. Därför vill vi passa på att rikta ett stort tack till vår underbara handledare Rune Brandel som har hjälpt till att hålla modet uppe när det förekom motgångar.

Slutligen riktas ett varmt tack till alla de som har hjälpt till med att få denna uppsats färdigställt.

Ett stort tack till;

Jonas Lagneryd, CAmpus ReDesign SCE

Maria Lindeberg, Värmlandskooperativen

Leif Tyren, Värmlandskooperativen

Sammanfattning

Denna uppsats utreder företagsformen europakooperativ. Europakooperativ är en ny europeisk associationsform som kan liknas med ekonomisk förening i Sverige. EU jobbar för en gemensam inre marknad där det ska råda fri rörlighet för människor att arbeta, handla, byta tjänster etc.

Utöver den gemensamma marknaden har EU arbetat med att skapa nya europeiska associationsformer. Europeiska ekonomiska intressegrupperingar och europabolag är de två första associationsformer. Dessa associationsformer är utformade för att användas på den gemensamma marknaden. Genom antagandet av SCE-förordningen 2003 öppnades ytterligare en möjlighet för samverkan över nationsgränserna denna gång i kooperativform. Den nya europeiska associationsformen (europakooperativ) liknar en ekonomisk förening i Sverige.

Resultatet av vår undersökning är att i dagsläget är det svårt att säga vad ett europakooperativ är. De svar som finns är att det är en ny europeisk associationsform. Då det är en relativ ny företagsform är det också svårt att säga när den behövs. Den 18 augusti 2006 trädde SCE - förordningen i kraft. I Sverige har vi endast ett europakooperativ och den grundades 2009. Att det endast är ett företag i Sverige gör det svårt att samla in information om när ett europakooperativ att föredra, då vi inte kan vända oss till mer än ett företag. Människor känner inte till företagsformen och det försvårar också insamling av information. Vilket också är anledningen till att europakooperativ inte används i större utsträckning.

Förkortningar

EU	Europeiska Unionen
EG	Europeiska Gemenskapen
Ds	Departementsserien
EEIG	Europeiska Ekonomiska Intresse Grupperingar
SE	Societas Europaea
SCE	Societas Cooperativa Europeas

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Problemdiskussion	2
1.3	Syfte	2
1.4	Frågeställningar.....	3
1.5	Avgränsning.....	3
1.6	Tidigare forskning	3
2	Metod.....	4
2.1	Strategi.....	4
2.2	Metodansats	4
2.3	Datainsamling	5
2.3.1	Primärdata.....	5
2.3.2	Sekundärdata.....	5
2.4	Validitet och reliabilitet.....	6
3	Europakooperativ	7
3.1	Europakooperativets bakgrund	7
3.2	Bildande av europakooperativ	8
3.3	Ett europakooperativs organisation.....	9
3.3.1	Monistiskt system	9
3.3.2	Dualistiskt system	9
3.3.3	Ledamöterna i europakooperativets organisation	10
3.3.4	Verkställande direktör	10
3.4	Fördelar med ett europakooperativ	10
3.4.1	Möjlighet att flytta sätet	10
4	Europabolag	11
4.1	Europabolag bakgrund	11
4.2	Bildandet av ett europabolag	11
4.3	Organisationen i ett europabolag	12
5	Swot-analys.....	13
6	Empiri	15
6.1	Värmlandskooperativen en del av Coompanion	15
6.2	CAMpus ReDesign SCE.....	15
6.3	Intervju med Leif Tyrén.	16
6.4	Intervju med Jonas Lagneryd.....	19
7	Analys	22

8	Slutsats	24
9	Källförteckningar.....	26

1 Inledning

I inledningskapitlet kommer vi att presentera en bakgrund, problemdiskussion, syfte, frågeställningar, avgränsningar och tidigare forskning.

1.1 Bakgrund

Ett av huvudmålen inom EU är upprättandet av en gemensam inre marknad där företag och människor arbetar, handlar, byter tjänster, investerar och producerar under lika konkurrensförhållanden. EU har under en lång tid arbetat med att skapa nya särskilda europeiska associationsformer för att främja den nya marknaden (Ds 2005:45).

Genom antagandet av förordningen 2137/85/EEG bildades i mitten av 1980 – talet den första europeiska associationsformen, europeiska ekonomiska intressegrupperingar. Ett övernationellt handelsbolag är vad europeiska ekonomiska intressegrupperingar kan sammanliknas med (Ds 2005:45). När förordningen EG nr 2157/2001 om stadga för europabolag godkändes SE – förordningen den 8 oktober 2001 skapades det nya möjligheter för gränsöverskridande samarbete i aktiebolagsform (Ds 2005:45). När SCE - förordningen juli 2003 godkändes öppnades ytterligare en möjlighet för samverkan över nationsgränserna denna gång i kooperativform. Den nya europeiska associationsformen, europakooperativ, liknar en ekonomisk förening i Sverige (Ds 2005:45).

Den 18 augusti 2006 trädde SCE - förordningen i kraft. Det har nu gått tre år och enligt bolagsverket är det endast ett företag, CAmpus ReDesign SCE, i Sverige som har valt europakooperativ som företagsform. CAmpus ReDesign SCE grundades 2009 och har sitt säte och huvudkontor i Karlstad.

1.2 Problemdiskussion

EU har ett huvudmål och det är en gemensam marknad. De rättsliga ramarna för den gemensamma marknaden bygger i stor utsträckning på nationell lagstiftning. Detta är ett stort hinder för de olika företagsformerna i unionen. Exempel på de hinder som uppkommer är bildandet av grupper av företag från olika nationer, vilken lagstiftning är det som gäller? Ett annat hinder är att ett företag inte kan flytta sitt säte utomlands utan att först avveckla företaget och sedan återuppbygga detta i utlandet. Detta är typiska hinder som uppkommer med de nationella bolagsformerna.

Då den gemensamma marknaden medför hinder för företag från olika medlemsländer har EU:s minister råd antagit en rad olika förordningar för att gynna den gemensamma marknaden. De förordningar som antagits är förordningen om europeiska ekonomiska intressegrupperingar, förordningen om stadga för europabolag och förordningen om stadga för europakooperativ. Europakooperativ faller först under EG – regler och sedan under nationell lagstiftning. Detta medför att det kommer att finnas lika många varianter på företagsformen som det finns medlemsländer (Ds 2005:45).

Sedan de olika europeiska företagsformerna börjats tillämpas här i Sverige finns det endast ett företag av formen europakooperativ, nio företag av formen europabolag och 36 företag av formen europeiska ekonomiska intressegrupperingar (Bolagsverket). Varför väljer människor de andra företagsformerna före de europeiska? Är det så att regelverket är för komplicerat? Opraktiskt? Eller är det så att människor inte har någon kännedom om de olika företagsformerna. Detta är typiska frågor som dyker upp dock ska denna uppsats behandla de frågor som finns i avsnittet frågeställningar.

1.3 Syfte

Syftet med denna uppsats är att försöka utreda de frågor som finns i avsnittet frågeställningar. Utöver frågeställningar har vi valt att göra en jämförelse (en SWOT-analys) mellan europakooperativ och europabolag och se vilka för- och nackdelar det finns. Efter att man har läst denna uppsats ska man fått kunskap om europakooperativ. Vi hoppas att företag och företagare kommer att ha nytta av vår uppsats vid funderingar kring europakooperativ.

1.4 Frågeställningar

De frågeställningar som uppsatsen kommer att beröra är:

- Vad är ett europakooperativ?
- När behövs företagsformen europakooperativ?
- Vad kan det bero på att europakooperativ inte utnyttjas i en större utsträckning?
- Fördelar och nackdelar med företagsformen.

1.5 Avgränsning

SCE- förordningen är omfattande och det blir omöjligt för oss att redogöra den i denna uppsats. Det är inte heller meningen att redogöra den då det inte är relevant med hänsyn till uppsatsens syfte. Det som har använts från SCE-förordningen är regler som definierar vad ett europakooperativ är.

Det var svårt att hitta några europakooperativ utomlands eftersom det inte finns någon central registrering för bolagsformen. Vi hittade ett bolag utomlands och efter ett antal kontaktförsök utan något resultat valde vi att hålla oss till svenska företag. Swot-analysen mellan bolagsformerna kommer inte att vara djupgående.

1.6 Tidigare forskning

Under arbetets gång har ett antal försök gjorts till att få reda på om det finns någon tidigare uppsats som behandlar ämnet europakooperativ och de frågeställningar som vi har ställt upp i arbetet. Berit Hjort (bibliotekarie på Karlstad Universitet) har varit till stor hjälp för att utvidga sökregistret. Det har även utförts ett antal sökningar över olika databaser och det hittades inga uppsatser som behandlar ämnet europakooperativ eller frågeställningarna som har ställts upp i uppsatsen. Dock behandlade tidningen Ny Juridik ämnet. Ett antal sökningar har utförts på nyckelordet europabolag då ett flertal träffar dök upp. Detta var ganska väntat då bolagsformen har funnits i sex år i jämförelse med europakooperativ som endast funnits i tre år. Det visade sig även att detta ämnesområde har använts flitigt de senaste åren då träffarna var avsevärt fler än träffarna för europakooperativ. Det enda som finns på svenska som behandlar europakooperativ vilken stöttes på under informations sökning är förundersökningar från regeringen och ett antal remisser från olika berörda institutioner, vilket även är den primära källan för denna uppsats.

2 Metod

I detta kapitel presenterar vi vilka tillvägångssätt samt metoder som har använts för att fullborda uppsatsen i enlighet med dess syfte.

2.1 Strategi

Ett gemensamt mål för alla empiriska undersökningar är att få fram kunskap. En undersökning av kunskap kan vara av den beskrivande samt av den förklarande typen. Den beskrivande typen går ut på att få en bättre insikt om hur ett fenomen ser ut. Exempel på detta kan vara hur beslutsfattande när det gäller inköp fattas i ett hem eller hur försöka beskriva hur arbetsmiljön ser ut i en organisation. Den förklarande typen har som mål att förklara varför ett fenomen uppstod och varför det hände. Ett exempel på detta är att förklara orsaken till varför så många anställda slutar i en organisation. Dessa undersökningar går ut på att förklara orsaken.

Det är inte alltid så enkelt att få ett bra grepp om verkligheten därför är oenigheten kring vilken strategi som bäst lämpad stor. Den första strategin *deduktiva* hävdar att bästa möjliga sättet att arbeta är att först och främst skaffa sig förväntningar om hur världens ser ut och sedan gå ut och samla in empiri. För att därefter se hur väl dessa förväntningar stämmer överens med verkligheten. Alternativet heter *induktiv*, vilket innebär att forskaren i verkligheten är helt utan förväntningar, samlar in sin relevanta information för att sedan systematisera och utforma sina teorier.

Vårt förfarande i denna uppsats gick ut på att först skaffa kännedom om ämnet som skulle behandlas och därefter utföra en empirisk undersökning om detta stämde överens med verkligheten.

I denna uppsats har vi valt att utgå ifrån den *deduktiva* strategin, då den lämpar sig bäst för undersökningen.

(Jacobsen 2002)

2.2 Metodansats

Beroende på uppsatsens problemställning och vad som vill tas fram och hur undersökningen ska läggas upp kommer två olika insamlingsmetoder beskrivas nedan.

Kvalitativa ansatsen: Den kvalitativa metoden handlar om att skapa en djupare förståelse för ett fenomen genom att beskriva och analysera. Grundsatsen för denna metod är att ombilda det som iakttas till nedskrivna ord. Det handlar om att gå in på djupet för att beskriva situationer.

Kvantitativa ansatsen: I den kvantitativa metoden kan forskaren kategorisera informationen innan den samlas in, svarsalternativen är givna och frågorna ställs utifrån forskarens perspektiv. Den insamlade informationen beskrivs oftast i siffror och analyseras med hjälp av statistiska mätsystem. De kvantitativa metoderna är även mer öppna för ny information.

Både den kvalitativa och den kvantitativa ansatsen är lika bra, men de lämpar sig att klarlägga skilda problemställningar och frågor. Den kvalitativa metoden går ut på att samla in och analysera data som består av ord och text, medan den kvantitativa består av att analysera data i form av siffror.

(Jacobsen 2002)

I denna uppsats har vi valt att använda oss av den kvalitativa ansatsen då den anses vara mest lämplig för studiens arbetsätt. Eftersom det inte finns många Europa kooperativ i Sverige för att kunna göra en statistisk undersökning har det valts en kvalitativ metod att besvara frågeställningarna.

2.3 Datainsamling

Efter att ha beskrivit uppsatsens problemställning, vilket även styr vilken typ av information som behöver samlas in är det viktigt att se över två grupper av data, *primärdata* och *sekundärdata*

2.3.1 Primärdata

Primärdata innebär att forskaren går direkt till den primära informationskällan och samlar in upplysningar. Det finns en speciell problemställning och datainsamlingen är anpassad och skräddarsydd just för detta. För att kunna samla in primärdata kan ett antal metoder användas bland annat observationer, intervjuer och frågeformulär. Primärdata kan bestå av både en muntlig och skriftlig form.

2.3.2 Sekundärdata

Den andra typen av data som forskaren kan använda sig av går under namnet sekundärdata, i detta fall så är det inte forskaren själv som samlar in information

direkt från källan utan använder sig av upplysningar som andra har samlat in. Sekundärdata kan förekomma i både kvalitativ och kvantitativ form. Kvalitativ sekundärdata kan summeras med beteckningen *texter*, där forskaren tar det redan existerande berättelser och försöker tyda dem. De kvantitativa sekundärdata använder sig redan av existerande räkenskaper, årsredogörelser och statistik.

Vi har i denna uppsats använt oss av både primärdata och sekundärdata. Primärdata består av intervjuer vilket är genomförda personligen med Jonas Lagneryd, Leif Tyrén runt Europakooperativ. Även kvalitativ sekundärdata har använts i uppsatsen vilket består av ekonomiska tidskrifter, vetenskapliga artiklar vilket har behandlats mestadels inom teoridelen.

2.4 Validitet och reliabilitet

- Vid datainsamlingar är det betydelsefullt att veta vad undersökningen har som mål och vad man avser med detta, alltså krävs en *god validitet*. Empirin ska vara relevant och giltig.
- Undersökningen som utförs bör vara pålitligt, alltså den bör ha en *god reliabilitet*. Empirin måste vara trovärdig och tillförlitlig.

Med validitet menas att ett mått på en viss typ av fråga ska mäta eller beskriva det man vill ha mätt eller få beskrivet och det insamlade informationen ska vara relevant. Giltighet och relevans kan delas in i två delar det vill säga *extern giltighet och relevans* och *intern giltighet och relevans*. Intern giltighet och relevans innefattar ifall forskaren verkligen undersöker det som var tänkt att analysera och ifall detta har framställts på ett rätt sätt. För att undvika missförstånd i denna uppsats har vi utformat problemformuleringen så att denna korresponderar intervjufrågorna. Extern giltighet innebär att det resultat som studien genererar har en generell karaktär vilket innebär att det kan appliceras bortom studiens gränser.

(Jacobsen 2002)

En undersökning måste vara genomförd på ett trovärdigt sätt som samtidigt väcker en tillit, för att kunna uppnå dessa mål måste den vara utförd på ett korrekt sätt. I denna uppsats har vi försökt att hålla en hög reliabilitet genom att använda välformulerade frågor till alla berörda intervjupersoner så att missförstånd kring frågorna skulle uteslutas samt att intervjuerna har spelats in och att vi både har vart närvarande vid tillfället.

3 Europakooperativ

I följande kapitel presenteras teorin bakom europakooperativ för läsaren. Först ges det en inblick av bakgrunden till företagsformen. Därefter presenteras hur bildandet av ett europakooperativ går till, hur organisationen ser ut och vilka för- och nackdelar företagsformen kan föra med sig.

3.1 Europakooperativets bakgrund

Den 22 juli 2003 antog EU:s ministerråd förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar (SCE – förordningen). Tre år senare, den 18 augusti 2006, trädde förordningen i kraft dessutom ska medlemstaterna ha implementerat den kompletterande lagstiftningen senast samma dag (Ds 2005:45).

Avsikten med europakooperativ är att skapa en europeisk associationsform som i första hand ska falla under EG-regler. Det visade sig med tiden att detta var omöjligt att förverkliga vilket ledde till att många frågor överlämnades till medlemstaterna själva att bestämma över (Ds 2005:45). I SCE - förordningen förkommer det flera hänvisningar till den nationella lagstiftningen där europakooperativet har sitt säte. I dem delar där varken SCE förordningen eller EG – lagstiftningen innehåller någon speciell reglering för europakooperativ, faller dessa frågor under nationell kooperativa föreningarnas regler där europakooperativet har sitt säte. Även frågor rörande konkurrensrätt, skatterätt m.m. faller under de nationella reglerna för europakooperativ (Ny Juridik). Då det inte finns ett enhetligt regelverk innebär det som tidigare sagt att det kommer att finnas lika många varianter av europakooperativ som det finns medlemstater (Ds 2005:45).

Ett europakooperativ får bildas vartsomhelst inom EU och ska ha ett kooperativt syfte dvs. tillgodose medlemmarnas behov samt gynna företagens ekonomiska och sociala verksamhet. Ett europakooperativ är en juridisk person. Antalet medlemmar och dess kapital ska få variera. Kapitalet ska vara fördelat på andelar och ska vara uttryckt i den nationella valutan eller i euro (Ds 2005:45).

3.2 Bildande av europakooperativ

I SCE – förordningen framgår det att ett europakooperativ kan bildas på fem olika sätt. En gemensam faktor vid bildandet är att de fysiska och juridiska personerna ska omfattas av minst två nationers lagstiftning. Nedan följer hur ett europakooperativ kan bildas.

- Ett europakooperativ kan bildas av minst fem fysiska personer, var av minst två medlemmar är bosatta i olika medlemsstater (SCE - förordningen).
- Ett europakooperativ kan bildas av minst fem fysiska och juridiska personer samt att dessa har hemvist i eller omfattas av lagstiftningen i minst två olika medlemsstater (SCE – förordningen).
- Ett europakooperativ kan bildas av minst två juridiska personer samt att dessa omfattas av lagstiftningen i minst två olika medlemsstater (SCE – förordningen).
- Ett europakooperativ kan bildas genom fusion under förutsättningen att de kooperativa föreningarna är från minst två olika medlemsstater (SCE – förordningen).
- Ett europakooperativ kan bildas genom ombildning av en nationell kooperativ förening under förutsättning att föreningen har en driftsenhet eller dotterföretag sedan minst två år tillbaka och som omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat samt har sitt säte och huvudkor i gemenskapen (SCE – förordningen).

När ett europakooperativ har bildats ska det som alla andra företag registreras. Ett europakooperativ ska registreras i den medlemsstat där det har sitt säte (SCE – förordningen). SCE - förordningen ställer dock krav på registreringen. Ett europakooperativ ska uppfylla de krav som har med arbetstagarinflytandet att göra. Där utöver ska de allmänna registreringskrav för kooperativa föreningar i den medlemsstat där ett europakooperativ har sitt säte vara uppfyllt. Registreringen ska offentliggöras och utöver detta ska ett meddelande om registreringen offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning. Ett europakooperativ ska ha bokstavskombinationen SCE i företagsnamnet (SCE – förordningen).

I SCE – förordningen framgår det att ett europakooperativ ska ha sitt huvudkontor och sätet i samma land. I de fall där ett europakooperativ har sitt huvudkontor i en annan medlemsstat än Sverige men sätet finns i Sverige har

Bolagsverket rätt att fastställa att det förekommer en försummelse av SCE – förordningen. Då ska europakooperativet rätta till misstaget inom en viss tid, och ifall inte rättelsen vidtas har bolagsverket tillåtelse att ta ett beslut för avveckling av affärsrörelsen (Ny juridik).

Ett europakooperativ som har sitt säte i Sverige ska uttrycka sitt kapital i svenska kronor eller euro. De tecknade kapitalet måste uppgå till minst 30 000 euro. Stadgar som upprättas av europakooperativ ska stämma överens med föreningslagen som gäller för de svenska ekonomiska föreningarna. Det ska förekomma uppgifter som berör bl.a. föreningens ändamål, föreningens regler när det gäller beslutförhet och dess säte.

3.3 Ett europakooperativs organisation

Minst en gång per år sker en föreningsstämma, där medlemmarna har rätt att utöva sin bestämmanderätt. Denna föreningsstämma ska hållas inom sex månader efter räkenskapsårets utgång. Det spelar ingen roll hur stor andel varje medlem har, utan det förekommer en rättvis röstfördelning dvs. en röst för varje medlem. När det gäller övriga organisationen i ett Europakooperativ kan det vara uppbyggd på två olika sätt antingen enligt ett monistiskt system eller enligt ett dualistiskt system (Ds 2005:45).

3.3.1 *Monistiskt system*

Det monistiska systemet är det som ligger närmast det svenska systemet, det innebär att utöver föreningsstämman finns ett föreningsorgan, förvaltningsorganet. Förvaltningsorganet har den viktiga rollen, att leda bolaget, besluta riktlinjer och företräder europakooperativ mot en tredje part. Det är föreningsstämman som utnämner ledamöterna som ska ingå i förvaltningsorganet. Förvaltningsorganet kan sägas motsvara styrelsen i en svensk ekonomisk förening (Ds 2005:45).

3.3.2 *Dualistiskt system*

I den dualistiska organisationsmodellen finns det utöver föreningsstämman två typer av förningsorgan, ett ledningsorgan och ett tillsynsorgan. Det är ledningsorganet som yttrar sig för föreningens ledning samt företräder föreningen mot en tredjepart, medans tillsynsorganet har till uppgift att utnämna och säga upp medlemmarna i ledningsorganet. De ska även kontrollera ledningsorganet och se till att de utför sina uppgifter. Tillsynsorganet får inte under några omständigheter ha befogenheter att leda

europakooperativet samt företräda kooperativet mot en tredje part (Ds 2005:45).

3.3.3 *Ledamöterna i europakooperativets organisation*

Styrelsen i ett europakooperativ ska bestå av minst tre ledamöter, men det förekommer ingen övre gräns på antalet styrelseledamöter. I ett europakooperativs lednings- och tillsynsorgan får det inte förekomma att en person får vara ledamot både i lednings- och tillsynsorganet, det ska vara antingen eller och endast fysiska personer får utses till styrelseledamöter (Ny Juridik).

3.3.4 *Verkställande direktör*

En verkställande direktörs jobb i ett europakooperativ ska bestå av att ta ansvar för förvaltningen. Det ställs ett krav på att en verkställande direktör ska förekomma då ledningsuppgifterna kan vara komplicerade och omfattande.

Direktören ska följa ett antal bestämmelser som finns i föreningslagen om bl.a. invändningar och behörighet att företräda föreningen, bosättningskrav och obehörighetsgrunder. Tillsynsorganet har till uppgift att kontrollera den verkställande direktören och ledningsorganet, och därför får inte den verkställande direktören vara ledamot i tillsynsorganet (Ny Juridik).

3.4 *Fördelar med ett europakooperativ*

3.4.1 *Möjlighet att flytta sätet*

För europakooperativ är det möjligt att flytta sitt säte från en medlemsstat till en annan. Detta är en stor fördel för europakooperativ då de varken behöver bilda en ny juridisk person i det nya landet eller avveckla föreningen. Det som dock krävs är att lednings- och förvaltningsorganet offentliggör ett förslag som beskriver att flyttning upprättas. Dessutom behöver lednings- eller förvaltningsorganet formulera en beskrivning om vilka de ekonomiska och juridiska aspekterna är samt vilka följder det kommer skapa för medlemmarna och borgenärerna. Det slutliga steget omfattar att en behörig myndighet utfärdar ett intyg som inkluderar vilka formaliteter och handlingar som krävs före flyttningen har upprättats. Myndigheten ska vara från samma medlemsstat där europakooperativ har sitt säte.

4 Europabolag

I följande kapitel kommer den teoretiska delen presenteras för läsaren kring europabolag. Först ges det en inblick av bakgrunden till företagsformen. Därefter presenteras hur bildandet av ett europabolag går till och hur organisationen ser ut. Detta är för att sedan i en SWOT-analys behysa likheter och skillnader mellan de två olika bolagsformerna.

4.1 Europabolag bakgrund

Europabolag har en lång historia bakom sig, idén uppkom 1959 då tanken var att bilda en gemensam europeisk bolagsform men själva förslaget lämnades inte in till kommissionen innan 1970 av en grupp franska jurister. Men dessa förslag kunde omöjligt få en genomslagskraft då de ansågs vara för komplicerade och omfattande. Dessutom ansåg kommissionen att dessa förslag skulle leda till ett intrång i medlemsstaternas nationella rättsordningar.

1991 gjordes ett nytt försök, men ännu en gång blev det avslag, oenigheten kring direktivet för arbetstagarinflytande var för stort. Efter denna händelse anställdes en expertgrupp som lyckades hitta en lösning kring direktivet för arbetstagarinflytande vilket resulterade i att den 8 oktober 2001 öppnades dörrarna för både SE-förordningen och direktivet om arbetstagarinflytande antogs av rådet. 2004 var det äntligen dags för europabolag att träda fram och börja ta sina första steg. Idén bakom europabolag var att underlätta samarbetet över gränserna och detta genom en ny europeisk associationsform. Där människor ska kunna byta tjänster, investera, producera samt arbeta under lika konkurrensförhållanden. Kommissionens tanke var att alla europabolag som befann sig inom EU skulle utgå ifrån samma regler, men detta var lättare sagt än gjort. Idag är det medlemsstaterna själva som får bestämma (Goulet, Europabolaget).

4.2 Bildandet av ett europabolag

Ett europabolag kan bildas på fem olika sätt och endast av nationella juridiska personer. Nedan följer hur ett europabolag kan bildas.

- Genom att två eller flera publika aktiebolag från olika medlemsstater bilda europabolag genom fusion (Bolagsverket).

- Genom att två eller flera privata eller publika bolag kan bilda ett holdingbolag och därmed ingå en form av ett europabolag (Bolagsverket).
- Två eller flera bolag bildar ett gemensamt dotterbolag i form av ett europabolag (Bolagsverket).
- Ett nationellt publikt aktiebolag som har ett dotterbolag i en annan medlemsstat sedan minst två år kan ombildas till ett europabolag (Bolagsverket).
- Ett europabolag kan bilda ett eller flera dotterbolag i form av europabolag (Bolagsverket).

Registrering av ett europabolag är likt det för europakooperativ. Ett europabolag ska registreras i den medlemsstat där det har sitt säte. Ett europabolag ska uppfylla de krav som har med arbetstagarinflytandet att göra, samt de allmänna registreringskrav för publika aktiebolag i den medlemsstat där bolaget har sitt säte. Registreringen ska offentliggöras och utöver detta ska ett meddelande om registreringen offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning. Till skillnad från ett europakooperativ ska ett europabolag använda bokstavskombinationen SE i företagsnamnet (Goulet, Europabolaget).

4.3 Organisationen i ett europabolag

Ett europabolags organisation är utformad på två olika sätt, dels ett monistiskt system dels ett dualistiskt system. Det förstnämnda innebär att förutom en bolagsstämma finns det ett förvaltningsorgan vars syfte är att förvalta samt utöva ledning. Det dualistiska systemet omfattar ett ledningsorgan som svarar för bolagets ledning samt förvaltning. Utöver detta finns det ett tillsynsorgan som väljs ut av bolagsstämman. Tillsynsorganets främsta uppgift är att vaka ledningsorganets förvaltning.

Europabolag är en juridisk person, med en aktiekapital som ska uppgå till minst 120 000 euro. Det finns en regel som säger att sätet och huvudkontoret ska finnas i samma medlemsstat, men utan att bolaget behöver avvecklas kan sätet flyttas till en annan medlemsstat. Aktieägarna i ett europabolag har endast ansvar för den aktiekapital dom har tecknat.

5 Swot-analys

Nedan presenteras en egen definierad SWOT - analys. Här har vi försökt få fram svagheter och styrkor, möjligheter och hot. I vänster kolumn har vi valt att specificera de delar vi vill jämföra mellan de olika företagsformerna.

Internt	Styrkor	Svagheter
<i>Juridik</i>	SE: Bolaget är en juridisk person SCE: Föreningen är en juridiskperson	SE: Faller under två regler och lagar. EU-regler och nationella lagar SCE: Faller under två regler och lagar. EU-regler och nationella lagar
<i>Beslut</i>	SE: Bolagsstämman, en aktie en röst, är högsta beslutande organ SCE: Föreningsstämman, en medlem en röst är högsta beslutande organ.	SE: SCE:
<i>Representation</i>	SE: VD och styrelsen SCE: Styrelsen och VD	SE: SCE:
<i>Finansiering</i>	SE: Tecknat kapital på 120 000 euro SCE: Tecknat kapital på 30 000 euro	SE: Högt tecknat kapital SCE: Högt tecknat kapital
<i>Vinst</i>	SE: Fördelas i förhållande till aktieinnehav. Maximal avkastning på satsat kapital SCE: : Avkastning på satsat kapital är begränsad i lag. Gottgörelse fördelad i förhållande till arbetade timmar, gjorda inköp, levererad kvantitet etc.	SE: SCE:
<i>Skatter</i>	SE: Nationell lagstiftning SCE: Nationell lagstiftning	SE: Nationell lagstiftning SCE: Nationell lagstiftning
<i>Risker</i>	SE: Inget personligt ansvar, riskerar enbart investerat kapital SCE: Inget personligt ansvar. Man riskerar enbart den insats som beslutats.	SE: SCE:

Administration	SE: bolaget styrs med en styrelse oavsett antal verksamheter i andra länder. SCE: föreningen styrs med en styrelse oavsett antal verksamheter i andra länder.	SE: Komplicerat regelverk SCE: Komplicerat regelverk
Bolaget	SE: Ett bolag i koncernen, verksamheten leds och administreras från ett bolag. SCE: En förening, verksamheten leds och administreras från en förening.	SE: SCE:

Externt	Möjligheter	Hot
Finansiering	SE: "lätt att skaffa finansiering". Eftersom investerare mest bekanta med aktier. SCE: Förslagsinsatser, medlemsinsatser	SE: SCE: Svårare att få investerare pga. ovanlig företags form
Medlemstater	SE: Utan problem flytta sitt säte mellan de olika medlemstaterna i Europa SCE: Utan problem flytta sitt säte mellan de olika medlemstaterna i Europa	SE: SCE:
Uppkomst	SE: Aktiebolag kan gå ihop och bilda ett europabolag. SCE: Föreningar kan gå ihop och bilda ett europakooperativ eller ett minst 5 personer var av två från olika medlemstater kan bilda ett europakooperativ	SE: inga fysiska personer kan bilda europabolag SCE:

6 Empiri

I det här avsnittet kommer vi att återge den information vi har samlat in. Nedan presenteras de två företag vi har varit i kontakt med och därefter presenteras intervjun med Leif Tyren från Värmlandskooperativen samt med Jonas Lagneryd från Campus ReDesign SCE. Båda är mycket kunniga när det gäller europakooperativ. Empirin i denna uppsats är baserad på intervjuer.

6.1 Värmlandskooperativen en del av Coompanion

Värmlandskooperativen är företagsrådgivare (för kooperativa/ekonomiska föreningar) när människor vill starta något eget tillsammans. Värmlandskooperativen ägs av dess medlemmar och finns i Karlstad. I dagsläget har Värmlandskooperativen sex stycken anställda.

6.2 CAmpus ReDesign SCE

”CAmpus ReDesign SCE, organisationen bakom CARD.COOP, är ett kooperativt företag som ägs av dess medlemmar. Det är registrerat i Sverige som ett europeiskt kooperativt företag (SCE), faktiskt ett av de (världens) första. Som medlem har du möjlighet att påverka den framtida utvecklingen. Du erhåller också en årlig utdelning på medlemsinsatsen i förhållande till den mängd tjänster du köper. Vinsten fördelas lika mellan medlemmarna. CAmpus ReDesign SCE är grundat på värden som demokrati, jämlikhet och rättvisa, solidaritet, självhjälp och eget ansvar. Vi är oberoende av politiska strömningar och kommersiella intressen, och vi tror på ärlighet, öppenhet och socialt ansvar” (card.coop).

6.3 Intervju med Leif Tyrén.

Leif Tyrén jobbar idag som verksamhetsledare på Värmlandskooperativen och har varit aktiv inom detta sedan 1995. Är även involverad som rådgivare vid start av kooperativa företag sedan dess. Leif har vidare varit projektansvarig för ett stort antal projektverksamheter som ofta har berört området EU finansiering. Sedan år 2001 är Leif verksamhetsledare. Frågor som har ställts till honom följer nedan.

Vad är ett europakooperativ?

Europakooperativ är en ny europeisk företagsform som närmast kan liknas en ekonomisk förening med inslag av aktiebolagsformen och EU:s förordningar. Det är en demokratisk företagsform där alla medlemmar har en röst oavsett insats av kapital. Ett europakooperativ är en företagsform med ett kooperativt syfte och verksamheten ska tillgodose medlemmarnas behov och gynna dess ekonomiska och social verksamhet.

Varför behövs företagsformen europakooperativ?

När vi ställde frågan varför behövs företagsformen europakooperativ? Svarade Leif med en fråga tillbaka, varför behöver vi företagsformen ekonomisk förening? Det finns många olika företagsformer ex. handelsbolag, aktiebolag och enskildfirma och varför behövs ekonomisk förening? Det som utmärker och särskiljer ekonomisk förening från andra företagsformer är ägarskapet säger Leif. Precis är det samma med europakooperativ, att alla medlemmar äger företaget tillsammans oavsett vart man befinner sig i världen.

Ägarskapet i ett kooperativföretag kan uppnås på samma sätt i ett aktiebolag enligt Leif, om alla i företaget kommer överens om att dela aktierna rättvist mellan varandra. Men Leif påpekar ändå att det inte blir det samma då syftet i ett aktiebolag är att få ut maximalavkastning på pengarna medan i ett kooperativt företag är det medlemsnytta och allmännytta som är drivkraften. Dock är det möjligt att uppnå ägarskapet som finns i ett kooperativföretag med ett aktiebolag.

Varför användes inte då företagsformen i en större utsträckning? Enligt Leif är det så att det är så pass nytt. Vidare säger Leif att oftast när saker och ting är nytt har människor en tendens att ta avstånd ifrån det och hålla sig till det som redan finns och fungerar och så har det varit när det gäller för den nya företagsformen. Leif påpekar att när CAMPUS ReDesign SCE startades här i

Karlstad hade de problem med att hitta en bank med kännedom om företagsformen samt att bolagsverket inte heller visste hur stadgarna skulle se ut. Det var en lång process fram och tillbaka innan banken hann läsa in sig samt att bolagsverket tog fram riktlinjer för konstituering.

När behövs företagsformen?

Leif säger att han skulle prata om europakooperativ, om det kom några människor från olika länder i Europa och som vill starta ett kooperativt företag, samt jobba på en internationell marknad och ha medlemmar från ett flertal länder. Då europakooperativ är en relativt ny företagsform är det endast människor som har hört talas om företagsformen och har rätt kontakter/nätverk utomlands som också frågar efter företagsformen säger Leif. Exempel Jonas Lagneryd grundare av det första europakooperativet i Sverige CAmpus ReDesign SCE.

Det går att bedriva kooperativ verksamhet i Europa utan att behöva bilda ett europakooperativ. Det kan man uppnå genom att två eller fler kooperativa företag samarbetar över nationsgränserna. Ett annat sätt är att ett kooperativt företag i Sverige startar ett dotterbolag utomlands och bedriver sedan sin verksamhet över nationsgränsen. I de båda fallen ovan är det minst två juridiska personer som ingår ett avtal/ samarbete. Ett europakooperativ består av endast en juridisk person som bedriver verksamhet över nationsgränser. När det är ett flertals juridiska personer som samarbetar över nationsgränserna behövs det en bolagsstämma och en styrelse för varje juridisk person, detta behövs inte med ett europakooperativt företag.

När marknadens gränser börjar suddas ut och man ser Europa som en enda marknad är det bättre att använda sig av en företagsform som är anpassad för marknaden. Ett europakooperativ föredras då man vill ha en demokratisk företagsform med verksamhet i flertals länder. De andra nationella företagsformerna medför ett mer komplicerat system då man behöver en juridiskperson i varje land där man vill bedriva verksamheten.

Fördelar och nackdelar

I regeringens förundersökning Ds 2005:45 nämner man två fördelar, möjlighet till att flytta av sätet utan avveckling av företaget samt att ett europakooperativ kan ha en dualistisk organisations form. Vi frågade Leif om han känner till fler fördelar med ett europakooperativ och svaret var nej, inte på rak arm. Han påstår att det är så nytt och att han och Värmlandskooperativet befinner sig just

nu på otrampad mark och säger att det inte är många i Sverige som kan något om företagsformen. Vidare påpekar Leif att vi (vi som är uppsatsskrivare) är en av de första tillsammans med juristen (Yngve Karlsson på firman JURSAM) som gör en uppsats/ dokument om europakooperativ och därför finns det inte någon just nu som kan svara på våra intervjuer (vissa intervju frågor).

Alla företagsformer har både fördelar och nackdelar i jämförelse med varandra, ett europakooperativ är inget undantag säger Leif. Om man tittar på hur mycket kapitalet är i en ekonomiskförening är det så att man själv får bestämma hur mycket insatskapitalet ska vara. I ett europakooperativ ska insatskapitalet minst utgöra det tecknade kapitalet på 30 000 euro, vilket kan förväntas bli svårt för en del att få ihop.

6.4 Intervju med Jonas Lagneryd.

Jonas Lagneryd var mellan 1995-2001, verksamhetsledare för ett av de första svenska regionala hållbarhetsinitiativen "Miljöaktion Värmland". Från 2002 till 2006 arbetade han som regional rådgivare för miljö och hållbar utveckling vid regionförbundet Region Värmland. Han har en magisterexamen i Strategiskt Ledarskap för Hållbarhet och avslutar för närvarande en magisterexamen i Innovation Management. Sedan sommaren 2007, är Jonas fullt engagerad i arbetet med att förverkliga CAMPUS ReDesign SCE.

Vad är Europakooperativ?

Enligt Jonas uppfattning är det en ekonomisk förening som registreras i ett land men är gångbar i hela Europa och därför kallas den för europakooperativ. Ett europakooperativ registreras exempelvis i Sverige som ekonomisk förening men för att det ska klassas som ett europakooperativ ska den ha minst fem medlemmar var av minst två medlemmar från olika medlemstater.

Ett europakooperativ kan välja mellan att ha en dualistisk eller en monistisk organisationsform. Det förstnämnda (dualistiskt) är mer vanligt i Europa än här i Sverige och då har man utöver bolagsstämman två stycken styrelser, tillsynsorgan och ledningsorgan. Bolagsstämman väljer ett tillsynsorgan och tillsynsorganet väljer ett ledningsorgan och ledningsorganet väljer ut en vd för företaget.

Varför behövs företagsformen europakooperativ?

Jonas och grund medlemmarna undersökte de skillnader som finns mellan AB – och den kooperativa världen. Enligt Jonas var det inte alls så mycket som skiljde de åt, men de skillnader de kom fram till vägde över till den kooperativa företagsformen fördel.

Campus ReDesign SCE har tre grupper i sin verksamhet kundgruppen de som vill använda sig av tjänsten, medarbetargruppen de som möjliggör tjänsten och leverantörgruppen de som bidrar med sin kunskap. Då CAMPUS ReDesign SCE är ett kunskapsföretag består huvudleverantörerna av föreläsare och presentatörer i deras kurser. Tanken med europakooperativet är enligt Jonas och grundmedlemmarna att om alla tre grupper kan bli delägare tror de att det kan skapa ett större arrangemang från de tre gruppernas sida. Man tror också att grupperna blir trogen företaget på ett annat sätt än att det skulle vara ett aktiebolag. Enligt Jonas kan aktiebolag upplevas som om det är mer till för att

användas av kunskapsleverantörer och tjäna pengar på det, medan i ett europakooperativ upplevs det att alla grupper tjänar pengarna på det tillsammans. Alla kategorierna tjänar på det vilket skapar en win win win situation och det är vad Jonas och grundmedlemmarna vill med företaget. Det var också den avgörande delen till varför de valde företagsformen.

När behövs företagsformen?

Den behövs när man behöver ett demokratiskt företag där alla medlemmar äger företaget tillsammans oberoende av insatskapitalet har en röst per medlem. När man vill skapa administrativa förutsättningar för handel inom EU:s gemensamma marknad. Och vill bjuda in andra européer eller europeiska bolag att bli delägare/kompanjoner i ett kooperativt företag är ett europakooperativ att föredra.

För och nackdelar?

Vilka fördelar och nackdelar det finns med ett europakooperativ är svårt att säga i dagsläget. Jonas säger att det kommer vara lättare som ett europeiskkooperativ att jobba inom den inre marknaden och vad det konkret innebär kan Jonas inte säga i dagsläget. Med ett europakooperativ ska det vara enklare administrativt att göra affärer och samverka inom Europa säger Jonas. De fördelar som den inre marknaden medför får CAmplus ReDesign SCE uppleva när man börjar med sin verksamhet mer och mer säger Jonas.

30 000 euro är insatskapitalet för ett europakooperativ det uppfattar vi som en nackdel. Enligt Jonas vara detta ingen nackdel eftersom en tredjedel betalades in vid registrering och en inbetalningsplan upprättades för resterande kapital. Jonas har inte upplevt några nackdelar med företagsformen. Dock har det funnits några hinder som med tiden har undanröjts. Ett av hindren var kommunikationen med revisor, bokföringsbyrå, bank och advokat. Ingen av dessa fyra kände till vad ett europakooperativ är för något och deras kunskap om ekonomisk förening är vagt. Deras hemmaplan är AB det gäller att transponera begrepp och termer från europakooperativ språket till AB-språket för att sedan identifiera skillnader. Första reaktionen hos de fyra aktörerna var att varför väljer ni inte en annan företagsform? Vilket också är en typisk reaktion när man inte är på sin hemmaplan säger Jonas.

Den femte aktören är investorer. Investorer är ovana att handskas med något annat än ett aktiebolag säger Jonas. CAmplus ReDesign SCE har hittat

riskkapitalbolag som har sina rötter i den kooperativa traditionen och kommer att inleda diskussioner med dessa. Jonas säger också att de kommer att kontakta några privata investerare och då är utmaningen att förklara för dessa vad detta innebär för förutsättningar för dem eftersom de är vana att investera i ett AB. Som vi tidigare har nämnt är det kommunikationen med de fem aktörerna som vi ansåg som ett hinder. Det har nu vänt till en fördel eftersom aktörerna tycker att det är roligt att lära sig något nytt och därmed har de utökat sina kunskaper om den nya företagsformen.

7 Analys

I detta kapitel följer en analys del.

Syftet med denna uppsats var att besvara ett antal frågor kring europakooperativ. Vi har valt att besvara ett antal frågor så som varför denna nya företagsform behövs? När denna företagsform behövs? Och varför företagsformen inte har utnyttjats i allt större utsträckning. För att kunna besvara dessa frågor så korrekt som möjligt och analysera i vilken utsträckning europakooperativ behövs har vi haft möjligheten att intervjua två personer. Detta har inte alltid varit så enkelt då inte ens de inblandade kunde ge oss korrekta svar. Svaret från deras sida blev helt enkelt, detta om europakooperativ är så pass nytt vi får vänta och se vad fördelarna kommer att bli i framtiden.

Att analysera och dra en slutsats kring ämnet blev inte riktigt så som vi hade förväntat oss. Ämnet var inte känt för många och vägen att ta fram information har inte alltid varit så enkelt. För att kunna skriva en bra analys som möjligt har vi valt att utgå från teoridelen och jämföra med vad personerna som vi har intervjuat hade att säga om europakooperativ. Vad säger teorin för läsaren och hur ser de inblandade personerna på det hela, stämmer verkligheten överens med teorin? Det största bland huvudmålen för EU är en gemensam och välfungerande inre marknad, och detta har tänkts bli bättre med den nya associationsformen europakooperativ. Men det visar sig så småningom att det är stor skillnad på teori och verklighet. Det finns en rad olika påståenden i teorin som talar om för oss vad europakooperativ kommer att bidra med. Men efter intervjun med de samtliga märks det snabbt att inte ens de kan riktigt svara på frågan vad den egentligen kommer att bidra med. Det går tyvärr inte att dra tydliga gränser, då detta är så pass nytt. Vad vi tror att den kommer att bringa med sig i framtiden är bara en hypotes som vi kan dra ur teorin som finns idag, samt av intervjuerna. När det gäller europakooperativ befinner sig alla just nu på otrampad mark. Teorin kan tala om för oss endast det allmänna om denna nya associationsform. Men ifall ett försök görs för att gräva djupare och se in i framtiden är det nästan omöjligt. De flesta företagsformer har funnit i tio tals år. Man har kunnat konstatera en tydlig utveckling av dessa, men så är inte fallet med den nya associationsformen europakooperativ. Än har den inte lyckats slå rot bland de redan etablerade företagsformerna ute på marknaden. Vi tror att även om den inte riktigt har lyckats presentera sig själv råder det inte så stor misstro om att den kommer bli lika stor som de flesta företagsformer, detta genom att den ger många fördelar som gör det lättare att samarbeta i den inre marknaden så som Jonas Lagneryd anser. Att kunna göra affärer och samverka

inom Europa är en annan fördel. För att denna associationsform ska lyckas och inte glömmas bort lika fort som den kom till tror vi att det behövs mer vetskap om det hela. Att våga satsa även om den är okänd.

8 Slutsats

I det här kapitlet kommer vi att presentera vad vi har kommit fram till genom vår undersökning.

Vi har valt att undersöka frågorna i avsnittet frågeställningar. Svaren på frågorna har inte alltid varit lätt att hitta. Eftersom informationen om den nya europeiska associationsformen är begränsad både hos de individer vi intervjuar och i litteratur.

Beträffande första frågan vad är ett europakooperativ? I teorin är svaret kort och enkelt en ny europeisk företagsform. När denna fråga ställdes i intervjun svarade respondenterna samma som i teorin. I dagsläget vet vi inte mycket om företagsformen och därmed är det svårt att bilda en egen uppfattning av vad ett europakooperativ är för något.

När behövs företagsformen europakooperativ? Det är svårt att säga. EU arbetar för en gemensam marknad. Den som vill använda sig av denna marknad samt använda sig av en demokratisk företagsform är europakooperativ att föredra. Eftersom den är anpassad för den gemensamma marknaden. I dagsläget finns det ett europakooperativ i Sverige, vilket gör det svårt att uttala sig när företagsformen behövs i de olika branscherna. Hur företagsformen kommer att utvecklas i Sverige har sitt svar i framtiden och då kanske blir det lättare att säga när företagsformen behövs.

Vad kan det bero på att europakooperativ inte utnyttjas i en större utsträckning? Som ovan nämndes är det svårt att säga när ett europakooperativ behövs vilket gör att den inte föredras framför andra företagsformer. Dock är det en del av sanningen. I intervjuerna har svaret varit att det är nytt och att människor inte kastar sig in på okänd mark utan håller sig till det de känner till. Det här är ingen uppsats i psykologi men med egna erfarenheter vet vi att man kastar sig inte in i något okänt utan att man gjort en undersökning först. Som tidigare sagt är informationen begränsad när det gäller europakooperativ vilket gör det svårt att samla in information. Därför används inte europakooperativ i större utsträckning.

Fördelar och nackdelar med företagsformen. Det har varit svårt att belysa de fördelar som finns med ett europakooperativ. I vårt insamlade material från regeringen står det att ett europakooperativ kommer att ha fördelar med ett

nationellt kooperativ men vad fördelarna är står det inte. I SWOT-analysen jämförs europakooperativ med europabolag och där kan vi se likheter och skillnader. Dock är det svårt att säga om det är en fördel eller en nackdel då det inte berör någon bransch.

9 Källförteckningar

Offentliga papper

Departementsserien, Ds 2005:45

Lagstiftning

Rådets förordning (EG) nr. 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar (SCE-föreningar)

Internet

Bolagsverket: <http://www.bolagsverket.se/>

Card.coop: www.card.coop

Artiklar

Ny Juridik, Europakooperativ – en ny associationsform, 4:2006

Goulet, Katarina, Europabolaget, Europarättslig tidskrift. 3:2001

Böcker

Jacobsen (2002). *Vad, hur och varför; om metodval i företagsekonomi och andra Samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Norwegian Academic Press.